

L

V

O

U

T

E

A

O

Käyntiosoite:

Mikonkatu 8 A, 6. krs,
00100 Helsinki

Postiosoite:

PL 421, 00101 Helsinki

Puhelin:

09 131 521

Sähköposti:

sttk@sttk.fi

www.sttk.fi

Työelämä luovan tuhon ytimessä

STTK:n reseptit

Luova tuho tarkoittaa yritysrakenteiden muutosta, jossa tehokkaat organisaatiot selviävät ja tehottomat tuhoutuvat. Tämän ikävänä seurauksena on, että työpaikkoja tuhoutuu henkilöstövähennysten tai toiminnan lopettamisten kautta. Tuottavuus nousee, kun työpaikoilla otetaan käyttöön uusia teknologioita ja toimintamalleja ja osataan hyödyntää työntekijöiden kyvyt. Tuottavuus on kestävä, kun uudistavasta toimintatavasta tulee käytäntö ja työntekijöiden osaamista päivitetään jatkuvasti.

Innovaatioita syntyy kaikissa organisaatioissa ja kaikilla aloilla. Julkisella vallalla on tärkeä rooli tuottavuuden edellytysten vahvistajana ja aktiivisena kiihdyttäjänä, jos politiikan painopiste on innovoinnissa. Julkinen sektori on myös tärkeä innovaatioiden synnyttäjä, joko rahoittajana tai aktiivisena toimijana.

STTK:n mielestä tehokas yritys/organisaatio on teknologisiin ja sosiaalisiin innovaatioihin investoiva (osaamis- ja työpaikkainnovaatiot), vastuullisesti toimiva (yhteiskuntavastuu ja erityisesti vastuu henkilöstöstä), laatua korostava ja uusia työpaikkoja luova.

STTK:n mielestä luovan tuhon toimintaympäristössä on tavoiteltava taloudellista ja inhimillistä hyvinvointia, jossa työntekijöiden osaamisesta pidetään huolta, työntekijöillä on kannusteet ja mahdollisuudet kehittää ja käyttää taitojaan, työllistyä ja hyödyntää uutta teknologiaa ja toimintamalleja. Onnistumisen edellytys on pitkäjänteinen politiikka, joka perustuu kokeilemiseen, tutkimukselliseen näyttöön ja laajaan harkintaan.

Luovan tuhon ytimessä ovat julkisen sektorin palvelutoiminnan uusiutuminen ja hyvätasoinen työntekijöiden digiosaaminen.

Innovatiiviset sote-palvelut

1

Sosiaali- ja terveyspalveluita on uudistettava innovatiivisiksi. Vipuna tulee käyttää julkisia hankintoja.

Julkiset innovatiiviset hankinnat ovat sellaisten tuotteiden ja palveluiden ostamista, joissa sovelletaan uutta teknologiaa, uudistetaan toimintatapoja ja prosesseja sekä parannetaan organisaation toimintakykyä (johtaminen, yhteistoiminta, oppiminen, innovointi) ja asiakkaiden palvelua. Painottamalla julkisten hankintojen innovatiivisuutta voidaan samalla kannustaa uudenlaista yritystoimintaa, jolla luodaan kestävä kasvua.

Julkiset hankinnat ovat Suomessa arvioiden mukaan 35 miljardia euroa vuodessa. Koordinoitu hankintatoiminta tukisi innovaatioita, jolloin kokonaistaloudelliset menot olisivat pienemmät, vaikka itse hankintaprosessin hinta olisikin aluksi korkeampi. Julkisilla hankintaorganisaatioilla ei tällä hetkellä ole liikkumavaraa tehdä esimerkiksi palvelukokeiluja, joissa voitaisiin selvittää käytännön kautta paras vaihtoehto.

Yhteiskunnan menoja lisäävät sosiaalisten innovaatioiden heikko käyttö ja käytäntöön levittäminen. Julkisen toiminnan johtamisen vaje näkyy heikkona strategisena ohjauk-

sena, vähäisenä moniammatillisen henkilöstön osaamisen hyödyntämisenä ja asiakkaiden kokemuksen unohtamisena.

STTK esittää hallitukselle julkisen hankintapolitiikan painotusten muuttamista siten, että hankinnoilla saadaan aikaan nykyistä enemmän laadukasta innovaatiotoimintaa erityisesti sosiaali- ja terveydenhoidossa. Muutos edellyttää uuden hankintalain tavoitteiden toteuttamista, julkisen sektorin päättäjien asennemuutosta, hankintaosaamisen kehittämistä sekä julkisten hankkeiden ja kokeilujen parhaiden käytäntöjen levittämistä ja siirtämistä normaaliin palvelutoimintaan. Sote-järjestämislain jatkotyötä on kiirehdittävä, sillä kuntarakenne ei nykyisellään mahdollista julkisten organisaatioiden sosiaalista ja teknologista innovaatiotoimintaa laajasti ja riittävän suurissa toimintayksiköissä.

Konkreettiset toimenpiteet hallituskaudella:

- Julkiset innovatiiviset hankinnat kytketään osaksi hallituksen sosiaali- ja terveystalouden rakenneuudistusta ja järjestämislain valmistelua. Vastuuministeriöt STM ja VM.
- Hallitus kannustaa suunnitelmallisesti kuntia innovatiivisten sote-ratkaisujen (sosiaaliset ja teknologiset innovaatiot) hankintaan, joihin julkisista hankintamäärärahoista tulisi osoittaa noin viisi prosenttia (1,7 miljardia euroa). Vastuuministeriöt VM ja STM.
- Hallituskauden alussa hallitus koordinoi sote-järjestämislain valmisteluun sosiaali- ja terveystalouden innovatiivisten hankintojen neuvontapalvelun organisoinnin ja resursoinnin sekä käynnistää määräraikaisen ja kattavan koulutushankkeen innovatiivisuutta edistävien julkisten sote-hankintojen edistämiseksi. Vastuuministeriöt STM ja SM.
- Hallitus tekee hallituskauden alussa selvityksen ja esitykset toiminnan kehittämiseksi julkisista sote- palveluiden kokeiluhankkeista ja moniammatillisten tiimien käytöstä palveluissa. Vastuuministeriö STM.
- Julkisia innovatiivisia hankintoja seurataan ja niiden toteutumisesta, laadusta ja vaikuttavuudesta sosiaali- ja terveystalouden uudistumiseen tehdään selvitys keväällä 2018. Vastuutaho VN.

2 Avoin ovi digimaailmaan

Luovan tuhon maailmassa työntekijöiden tarve uuden oppimiseen on jatkuvaa. Osaamisen ylläpitäminen suojaa parhaiten pitkältä työttömyydeltä. Digiosaamisen perustaidot ovat edellytys saada työtä ja pärjätä työelämässä nyt ja tulevaisuudessa.

Digiosaaminen tarkoittaa kykyä tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämiseen: tietoyhteiskunta- ja mediataitoja, tekniskäytännöllisiä taitoja ja erilaisia tietotyön taitoja. Työntekijöille tärkeimpiä ovat erilaisten digitaalisten laitteiden, ohjelmien ja sovelluksien hyödyntäminen työtehtävissä, työnhaku sosiaalisen median välinein ja omien ammatillisten verkostojen rakentaminen.

Nykytilanteen ongelmia ovat: 1) työikäisten digiosaaminen (ml. opettajat), 2) yritysten menettelytavat ja koulutusinvestoinnit digiosaamiseen, 3) oppilaitosten resurssit, oppimismenetelmät ja -välineet ja digiammattitaidon vaatimukset tutkinnoissa, 4) työvoimakoulutuksen kohdentuminen, 5) aikuisten digioppimisen taloudelliset kannusteet ja 6) digitaitojen opetuksen tarjonnan ja laadun seuranta ja arviointi.

STTK esittää hallitukselle aikuis-koulutuksen remonttia, jossa uudistetaan aikuisille kohdennetun digikoulutuksen tarjonta, oppimisvälineet ja materiaalit, oppimispaikat ja rahoitus. Uudistetun koulutuksen tulee olla jatkuvaa (non stop -periaate peruskursseilla), matalan kynnyksen osallistumismahdollisuuksia tarjoavaa (joustavat opiskelumahdollisuudet), työnantajille kannusteita tarjoavaa (nykyisten verotukien kehittäminen, muiden yritystukien kohdentaminen ja rinnastaminen investoinniksi), modulaarista (osaamiskokonaisuudet rakentuvat aiemmin opitun päälle) sekä hinnaltaan kohtuullista (julkisin varoin tuettua).

Konkreettiset toimenpiteet hallituskaudella:

- Hallituskauden aikana digiosaamisen lisääminen otetaan painopisteeksi kaikkiin aikuisten jatko-, täydennys- ja lisäkoulutusopintoihin ja oppilaitosten tulostavoitteisiin. Koulutuksen sisällöt suunnitellaan työelämälähtöisesti ja kohdennetaan perustaitojen lisäksi alakohtaisiin kehittämistarpeisiin. Vastuuministeriöt OKM ja TEM.
- Hallitus tekee kevääseen 2016 mennessä esitykset mahdollisuudesta tarjota maksutonta digikoulutusta verkko-opiskeluna. Vastuuministeriöt OKM, TEM.
- Hallitus tekee vuoden 2015 loppuun mennessä selvityksen ja esitykset "Avoin ovi digimaailmaan" -hankkeen rahoitusmallista, mm. monirahoitusmalli (jossa yritykset ovat mukana), kuntien valtionosuuksien kohdennettu käyttö, määrärahojen suurempi kohdentaminen yhteishankintakoulutukseen sekä oppilaitosten digiosaamisen ja oppimismallien arviointi määräraahaperusteena. Vastuuministeriöt OKM, TEM, VM.
- Hallitus tekee kevääseen 2016 mennessä esitykset aikuisen oppimiskannusteiden parantamiseksi, mm. taloudellinen tuki helpommin haettavaksi ja kattavammaksi, joustavat oppimismahdollisuudet, erilaisen osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen sekä yhteishankintakoulutuksen kokeiluhankkeet. Vastuuministeriöt OKM, VM, TEM.

- Hallitus käynnistää kevääseen 2016 mennessä toimenpiteitä yrityksien ja julkisen sektorin organisaatioiden kannustamiseksi työajan käyttöön työntekijöiden koulutautumiseksi ja oppimisvapaisiin sekä nykyisten verotukien, kehittämisohjelmien ja yhteishankintakoulutuksen käyttöön digiosaamisen lisäämiseksi. Vastuuministeriöt OKM, VM, TEM.
- Hallitus selvittää yhdessä kuntien kanssa tarvittavat toimenpiteet ja määrärahat opettajien digiosaamisen päivitykseen sekä tekee kevääseen 2016 mennessä esitykset resurssien (oppimistilat, laitteet, opetusohjelmat ja opetushenkilöstö) joustavista käyttömalleista. Vastuuministeriö OKM.
- Hallitus seuraa ”Avoin ovi digimaailmaan” -hankkeen etenemistä vuosittain ja loppuraportti jatkotoimenpidesuosituksineen annetaan eduskunnalle keväällä 2018. Vastuutaho VN.

STTK:N JÄSENLIITOT

Ammattiliitto Nousu ry
www.nousu.org

Ammattiliitto Pro
www.proliitto.fi

Erityisalojen Toimihenkilöliitto ERTO
www.erto.fi

Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty
www.jytyliitto.fi

Kirkon alat
www.kirkonalat.fi

Liiketalouden Liitto LTA
www.liiketaloudenliitto.fi

Meijerialan ammattilaiset MVL
www.mvl.fi

METO — Metsäalan Asiantuntijat
www.meto-ry.fi

Palkansaajajärjestö Pardia
www.pardia.fi

Rakennusinsinöörit ja -arkkitehdit RIA
www.ria.fi

Suomen Erityisteknisten Liitto SETELI
www.seteli.fi

Suomen Konepäällystöliitto SKL
www.konepaallystoliitto.fi

Suomen Laivanpäällystöliitto SLPL
www.seacommand.fi

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer
www.superliitto.fi

Suomen Palomiesliitto SPAL
www.palomiesliitto.fi

Tehy
www.tehy.fi

Vakuutusväen Liitto VvI
www.vvl.fi

TOIMIHENKILÖKESKUSJÄRJESTÖ

www.sttk.fi